

Захарова Н.Ю.

к.е.н., доцент

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького (Україна)

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Інноваційний розвиток підприємства пов'язаний з впровадженням нових технологій, продуктів, послуг або управлінських підходів і спрямований на підвищення його конкурентоспроможності, ефективності діяльності та стійкості, в т.ч. в умовах нестабільності. Він включає не лише адаптацію до сучасних вимог ринку, але й проактивне створення нових можливостей для зростання та розширення діяльності. Інноваційний розвиток передбачає постійний пошук нових ідей, інвестування в наукові дослідження і розробки, а також використання наявного інноваційного потенціалу підприємства для досягнення стратегічних цілей. Важливою складовою цього процесу є здатність підприємства до швидкого реагування на зміни в зовнішньому середовищі, адаптації стратегій та ефективне управління ресурсами з метою реалізації інноваційних проєктів.

Серед напрямів інноваційного розвитку підприємства науковці виділяють: продуктовий, організаційний, технологічний, ринковий, ресурсний [1].

За даними European innovation scoreboard рівень інноваційності в Україні у 2024 році становить 32,5% від середнього показника ЄС. Істотним негативним фактором є низький рівень державних та приватних витрат на дослідження і розробки в Україні, який становить відповідно 4,9% і 9,7% від середнього по ЄС. Позитивним є те, що Україна випереджає країни ЄС за виміром цифровізації із загальним показником 115,6% від рівня ЄС [2].

Сучасні умови вимагають від підприємств забезпечення дієвого управління інноваційним розвитком у стратегічній перспективі, що безумовно є одним з важливих аспектів їх успішної діяльності. З боку стратегічної перспективи управління інноваційним розвитком являє собою комплексний підхід до планування, реалізації та контролю інноваційних процесів, спрямованих на довгостроковий успіх та підвищення рівня конкурентоспроможності.

Серед його особливостей слід виділити кілька ключових аспектів, які відрізняють цей процес від інших видів управління:

1. Стратегічне управління інноваційним розвитком передбачає планування і реалізацію дій з урахуванням перспектив на певний довгостроковий період, що вимагає оцінки майбутніх тенденцій на ринку, потенційних змін у технологіях, регуляторному середовищі тощо.

2. Необхідність інтеграції інновацій у загальну стратегію підприємства, що забезпечує узгодженість між інноваційними проєктами, що впроваджуються, і поставленими цілями, та дозволяє уникнути конфліктів в процесі реалізації поточних і довгострокових завдань.

3. Акцентування уваги на ефективному управлінні ризиками, що супроводжують будь-яку інноваційну діяльність, на основі ідентифікації потенційних ризиків, їх оцінки, розробки сценаріїв мінімізації та обґрунтування можливостей швидкого реагування на їх виникнення.

4. Стратегічне управління інноваціями вимагає ефективного розподілу та мобілізації фінансових, трудових, матеріально-технічних та інших видів ресурсів. Для цього необхідно враховувати внутрішні потенційні можливості підприємства, а також можливості залучення їх ззовні.

5. Забезпечення в рамках стратегічного управління інноваційним розвитком активної співпраці з науковими установами (доступ до передових досліджень і технологій), партнерами (об'єднання ресурсів, обмін знаннями і досвідом) та клієнтами (зворотній зв'язок та адаптація під запити ринку).

6. Оновлення системних складових менеджменту підприємства на інноваційній основі, що передбачає модернізацію всіх ключових аспектів його діяльності з акцентом на впровадження нових технологій, оптимізацію процесів та підвищення ефективності управління.

Серед важливих підходів до стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства слід акцентувати увагу на тих, які дозволяють враховувати рівень ризиковості інноваційної діяльності.

1. Консервативний підхід базується на тому, що підприємство уникає інноваційних проєктів з високим ризиком і зосереджується на перевірених технологіях та напрямках, підтримуючи стійкість у довгостроковій перспективі.

2. Поміркований підхід передбачає, що інноваційна діяльність буде спрямована на розподіл ресурсів між стабільними, перевіреними проєктами та новими, перспективними ініціативами.

3. Агресивний підхід спрямований на прийняття високого рівня ризику заради отримання значних конкурентних переваг та високих прибутків, коли підприємство активно інвестує у нові, неперевірені напрями, технології та ринки.

4. Адаптивний підхід орієнтований на гнучкість і швидку реакцію на зміни у зовнішньому середовищі, що дозволяє підприємству використовувати можливості і мінімізувати потенційні втрати в умовах нестабільності.

В цілому, забезпечення ефективного стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства сприяє створенню довгострокових конкурентних переваг, підвищенню адаптивності до змін і забезпеченню стійкого зростання. Крім того, воно активізує процеси формування інноваційної культури всередині організації, що стимулює творчість і залучення персоналу до постійного вдосконалення.

Список використаних джерел

1. Корнук О.В. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства. *Ефективна економіка*. 2013. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2607>

2. European Innovation Scoreboard 2024 – Country profile Ukraine. European Union, 2024. URL: https://ec.europa.eu/assets/rtd/eis/2024/ec_rtd_eis-country-profile-ua.pdf.